

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Албена Керековска, д.м.

Факултет по обществено здравеопазване

Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов” – Варна,

член на Научно жури съгласно Заповед № Р-109-290/30.05.2018г. на Ректора на
Медицински университет - Варна

Относно: Конкурс за заемане на академичната длъжност **“Професор”** в област на висшето образование „7. Здравеопазване и спорт”, професионално направление „7.1. Медицина“ по специалност **„Очни болести”** за нуждите на Катедра „Очни болести и зрителни науки“ към Факултет “Медицина” на Медицински университет - Варна, публикуван в ДВ бр.36 от 27.04.2018г.

В обявения конкурс участва един кандидат – **доц. д-р Зорница Иванова Златарова – Ангелова, д.м.н.**

Кандидатът е представил прецизно всички необходими документи за участие в конкурса, съответстващи на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет – Варна.

Кратки данни за кариерното развитие на кандидата

Зорница Златарова завършва с отличен успех ВМИ - Варна през 1993г. и придобива образователно-квалификационна степен „магистър“ по специалност „Медицина“. През 1999г. д-р Златарова придобива медицинската специалност „Очни болести“. През 2007г. тя придобива втора магистърска степен по специалност “Здравен мениджмънт” в Медицински университет – Варна.

През същата година тя успешно защитава дисертационен труд на тема *“Злокачествени тумори на клепачите – разпространение, клинично-морфологични характеристики и хирургично лечение”* и придобива образователната и научна степен “Доктор” по научната специалност „Офталмология“. През 2017г., след успешна защита на дисертацията *„Реконструктивна хирургия на клепачите при промяна в позицията им и след ексцизия на тумори“*, кандидатката придобива и научната степен “Доктор на науките” по специалност “Офталмология”.

Трудовия си стаж започва през 1994г. като ординатор в СБОБАЛ - Варна, където от 2001г. и до днес заема длъжността „Началник Консултативно-диагностично отделение“ и „Началник Консултативно-диагностичен блок“.

Академичната си кариера стартира като хоноруван асистент в Катедрата по неврохирургия, УНГ и очни болести на Медицински университет – Варна, като през 2008г. е избрана за редовен асистент в същата катедра. От 2009г. д-р Зорница Златарова е главен асистент, а през 2012г., след спечелен конкурс, заема академичната длъжност “доцент” в Катедрата по очни болести и зрителни науки.

Печели международни стипендии от European Society of Ophthalmology, International Council of Ophthalmology и ORBIS International за специализации в областта на окулопластичната хирургия; офталмоонкологията, съдови и дегенеративни заболявания на ретината, организация на работата в очна банка. Проведените курсове и специализации във водещи университети и клиники в Германия, САЩ, Малта, Унгария, Великобритания, Полша, Хърватска и др. допълнително допринасят за професионалното ѝ развитие и формирането ѝ

като високо ерудиран, много добре подготвен и модерно мислещ специалист, експерт, преподавател и изследовател.

Доц. Златарова придобива богат клиничен опит, като основните ѝ интереси са в областта на диагностиката и лечението на съдовите и дегенеративни заболявания на ретината, глаукома и офталмоонкологията, както и реконструктивна хирургия на клепачите и хирургия на преден очен сегмент (включително и участие във въвеждане на нови диагностични и терапевтични процедури и хирургични техники).

Председател е на УС на секция „Медицина и дентална медицина“ на Съюза на учените – Варна. Член е на УС на Българското глаукомно дружество, както и на редица професионални и научни организации, сред които: Българско дружество по офталмология; Съюз на очните лекари в България; Североизточно офталмологично дружество; Асоциация на катарактална и рефрактивна хирургия, EURETINA и Български лекарски съюз.

Има много добра чуждоезикова подготовка - владее и използва свободно в професионалната си и научноизследователска дейност английски и руски езици.

Обща характеристика на научноизследователската и научно-приложната дейност на кандидата

Приложенията за участие в конкурса публикации и справки доказват висока научна продуктивност на кандидатката – в изследователски, публикационен и приложен аспект. За участие в настоящия конкурс са приложени общо 95 научни труда - плод на цялостната ѝ научно-изследователска дейност, разпределени по видове както следва:

- Дисертационни трудове, представени с автореферати – 2 броя;
- Монографии – 2 броя (самостоятелни);
- Учебници и учебни помагала – 5 глави от учебник;
- Пълнотекстови научни публикации в списания – общо 60 броя, (29 след заемане на академичната длъжност “доцент”), от които:
 - ✓ Научни публикации в български списания на български език - 51 (22 след заемане на академичната длъжност “доцент”);
 - ✓ Научни публикации в български списания на английски език - 6 (4 след заемане на академичната длъжност “доцент”);
 - ✓ Научни публикации в международни реферирани / индексирани списания - 4 (3 след заемане на академичната длъжност “доцент”);
- Участия в научни форуми с публикувани резюмета – общо 26 броя, 15 - след заемане на академичната длъжност “доцент”), от които:
 - ✓ Публикувани резюмета в български сборници и списания – 11 (6 след заемане на АД „доцент”);
 - ✓ Публикувани резюмета в международни сборници и списания – 15 (9 след заемане на АД „доцент”).

Общо 46 от научните трудове (48,4%) са публикувани след придобиване на академичната длъжност „доцент”.

Доц. Зорница Златарова взема активно участие в национални и международни научни форуми и работни групи в областта на обявения конкурс, включително и като организатор, модератор и лектор на научни събития. Тя е участвала в общо 67 научни прояви, 21 от които международни – в Испания, Германия, Франция, Унгария, Дания, Австрия, Великобритания и др.

Всички публикации са коректно описани и приложени в пълен обем към материалите за конкурса.

Доказан е висок личен принос в научните разработки и публикации на кандидатката, която е самостоятелен или първи автор в общо 70 (66%) от всички трудове.

Основните тематични насоки в научноизследователската дейност и в научните приноси на доц. Златарова са в областта на научната специалност на обявения конкурс и могат да бъдат обособени в следните направления:

- Тумори на клепачите;
- Имунохистохимично изследване на експресията на някои матрикс металопротеинази и тъканни инхибитори на металопротеиназите при болни с карцином на клепача;
- Реконструктивна хирургия на клепачите;
- Първични и метастатични тумори на окото и околоочната област;
- Глаукома;
- Диабетна ретинопатия;
- Макулна дегенерация свързана с възрастта;
- Диагностичен подход и лечение при някои рядко срещани заболявания на ретината;
- Очни проблеми при работа с видеотерминали.

Трудовете на кандидата са публикувани в утвърдени научни издания в чужбина и у нас, като: *Graefes Arch Clin Exp Ophthalmol*; *European Journal of Ophthalmology*; *European Journal of Allergy and Clinical Immunology*; *Der Ophthalmologe*; *Indian Journal of Research*; *Fostering research on rare diseases in Eastern European countries*; *Journal of IMAB*; *Български офталмологичен преглед*; *Реферативен бюлетин по офталмология*; *Здравна икономика и мениджмънт*; *Български форум Глаукома*; *Глаукоми*; *Известия на съюза на учените – Варна*; *Folia Medica*; *J Biomed Clin Res*; *Scripta Scientifica Medica*; *Medinfo*; *Тумори на окото и очните придатъци* и други.

Основните насоки в научно-изследователската работа на кандидата са свързани с научно-приложната офталмология, включваща профилактика, диагностика и лечение на очните заболявания. Основни направления на научните трудове на кандидатката са насочени към социално-значими заболявания в областта на офталмологията – тумори, глаукома, диабетна ретинопатия, дегенерация на макулата.

Научните приноси са с преобладаващо оригинален характер – с теоретично, методологично и практико-приложно значение.

Изследванията, свързани с тумори на клепачите, заемат съществено място в представените научни трудове. В рамките на това тематично направление за първи път у нас е проучена и сравнена възрастово-стандартизираната заболеваемост от злокачествени тумори на клепачите и в частност от БЦК във Варненска област, в два последователни десет годишни периода. Изследвани са причините, свързани с повишен риск от рецидив при БЦК на клепача. Описани са случаи с рядко срещани злокачествени тумори на клепачите. Оценени са тенденциите в хирургичното лечение на тези тумори. Въведени и утвърдени са нови хирургични техники и алгоритми за диагностика и лечение. Проследена е промяната в честотата на рецидивите. Публикувана е първата у нас монография, посветена на проблемите свързани с диагностиката и лечението на туморите на клепачите.

Изследванията, свързани с патологията на туморите на клепачите, имат оригинален характер с потенциал за практическа приложимост. За първи път у нас е проведено имунохистохимично изследване на експресията на някои матрикс металопротеинази и тъканни инхибитори на металопротеиназите при болни с карцином на клепача. Оценена е прогностичната им стойност по отношение хода на туморния процес и вероятността за поява на рецидиви.

Широко застъпено направление в научната продукция на доц. Златарова е реконструктивната хирургия на клепачите, която заема основна част от хирургичната ѝ работа и дава възможност за внедряване на нови хирургични техники и за оценяване на ефекта от приложението им. За първи път в България е проведено комплексно клинично проучване върху честотата на операциите по повод промени в позицията на клепачите за десет годишен период.

Направен е обстоен анализ на демографските характеристики на оперираните болни и използваните хирургични техники. Въведени и утвърдени са неизползвани преди това съвременни хирургични техники. Издадена е първата у нас монография, посветена на хирургията на клепачите.

Трудовете в направление “първични и метастатични тумори на окото и околоочната област” представят рядко срещани в офталмологичната практика случаи на първични (меланом на хориоидеята и конюнктивата) и метастатични тумори (двустранни хориоидални метастази при карцином на млечната жлеза). Представени са клинично-морфологичните характеристики, клиничния подход и проследяването на пациентите. За първи път у нас е описан случай на метастатичен тумор в околоочната област от колоректален карцином.

Приносите в направление “Глаукома” са свързани с участието на кандидатката в ежегодни скринингови програми за ранно откриване на първична откритоъгълна глаукома. Анализирани са основните демографски характеристики на хората включили се в скрининга, рисковите фактори, свързани с появата на глаукома, чувствителността и специфичността на използваните диагностични методи. Извършено е първо по рода си детайлно проучване върху качеството на живот на болни с първична откритоъгълна глаукома.

Приносите в областта на диабетната ретинопатия се свързват с организиране и провеждане на скринингови програми за ранно откриване на диабетна ретинопатия; анализ на демографските характеристики на пациентите и на основните рискови фактори свързани с появата на диабетна ретинопатия. Проучени са съвремените възможности за лечение на диабетен макулен едем с анти-VEGF медикаменти. Въведено е подпраговото лазерно лечение на диабетен макулен оток с лазер с дължина на вълната 577nm в клиничната практика.

Научните разработки в областта на макулната дегенерация свързана с възрастта дават оценка на възможностите на оптичната кохерентна томография за диагностика и проследяване на динамиката в развитието на суха форма на МДСВ, прецизно проследяване на нейната прогресия и прогноза за увреждането на зрителната острота. Сравнени са диагностичните възможности на оптичната кохерентна томография и флуоресцеиновата ангиография при пациенти с различни форми на макулна дегенерация свързана с възрастта.

Приносите в областта на диагностика и лечение при някои рядко срещани заболявания на ретината имат оригинален характер. За първи път у нас е описан случай на остра мултифокална задна плакоидна пигментна епителиопатия. Доказано е че, интравитреалното приложение на анти-VEGF комбинирано с лазер терапия е ефективен метод за лечение на болни с идиопатична перипапиларна хориоидална неоваскуларизация, както и че интравитреалното приложение на анти-VEGF е ефективен метод за лечение на макулен оток в резултат на ретинална артериална макроаневризма.

Към последното направление се отнасят малък брой проучвания върху очните проблеми, възникващи в резултат на работа с видеотерминали. Те са свързани с изследване на рефракционните аномалии и субективните оплаквания при работещи с видеотерминали. Анализирано е значението на организацията на работното място и режима на труд и почивка, за появата на зрителни оплаквания, главоболие, болки в гърба и др.

Приемам научните приноси, посочени детайлно в справката на кандидата. Те са коректно определени, отграничени по тематични направления и добре обосновани в приложените документи и научни трудове.

Като обобщаваща характеристика на научните трудове подчертавам широкия обхват, новаторските идеи и актуалността на разглежданата тематика, прецизната иновативна методология, приносния характер и потенциал за практическа приложимост на научните резултати.

Представени са доказателства за качество на публикациите и отражението им в българската и чуждестранна научна литература. Справката съдържа общо 24 положителни цитирания, от които 14 в чуждестранни списания (5 от които с IF), което е показателно за актуалността на разглежданата тематика и разпознаваемостта на кандидата от международна научна общност.

Доказателство за популярността и отражението на публикациите на кандидатката сред международната научна общност е и Импакт факторът на нейната научна продукция - общ IF на публикациите – 9,761.

Доц. Златарова е удостоена с награда на Немското офталмологично дружество за представяне в международен научен форум – DOG Travel Award – 11 DOG Congress, Берлин, 2012г.

Тя е научен ръководител на един успешно защитил докторант. Понастоящем ръководи още трима докторанти, зачислени в Катедрата по очни болести и зрителни науки.

Оценка на учебно-преподавателската дейност на кандидата

Доц. Зорница Златарова има над 23 години стаж по специалността и над 10 години преподавателски стаж в Медицински университет – Варна. Тя е утвърден преподавател с дългогодишен опит в областта на обявения конкурс. Годишната ѝ учебна натовареност, варираща между 150 и 250 часа през последните четири години, надхвърля приетия в Университета норматив за преподавателска заетост.

Кандидатката участва активно в преподаването на студенти от различни специалности (включително и в англоезичното обучение) – Медицина, Дентална медицина, Медицинска сестра, Акушерка, Медицински оптик и Оптометрист, като води лекционни курсове и практическо обучение по 11 дисциплини в областите: Анатомия и физиология на окото, Оптика и оптични уреди, Изследване на рефракцията, Детска очна патология, Очна оптика, Социална медицина и промоция на очното здраве, Медикаментозно и хирургично лечение на очните заболявания, Социалнозначими очни заболявания, Корекция с очила, Лазери в офталмологията и Основи на контактологията.

Доц. Златарова е съавтор в учебник по очни заболявания за студенти по медицина и дентална медицина.

Участва в Държавни изпитни комисии за придобиване на специалност “Очни болести”, както и за държавен изпит и защиты на дипломни работи на дипломанти от специалността “Оптометрист”, ОКС “магистър”. Член е на Програмния съвет на специалност “Оптометрист” към Факултета по обществено здравеопазване. Участва в разработката и актуализацията на учебни програми на различни специалности към Факултетите по медицина, дентална медицина, обществено здравеопазване и на Медицинския колеж.

Ръководител е на четирима специализанти по специалността „Очни болести” през последните три години, и на дипломанти в магистърските програми към Факултета по обществено здравеопазване.

Ръководи курсове за следдипломно обучение на специалисти офталмолози за работа с лазери и за извършване на флуоресцеинова ангиография и ОСТ, както и курсове за специализанти за хирургично лечение на заболявания на клепачите.

Експертна дейност

Доц. Златарова има организационен и експертен опит. Тя е Председател на УС на секция „Медицина и дентална медицина“ на Съюза на учените – Варна и член е на УС на Българското глаукомно дружество. Участва в организирането на Симпозиумите на БГД и конференциите на СУВ. Многобройните специализации във водещи европейски университети, следдипломните квалификации, както и дългогодишният ѝ опит допринасят за

формирането и утвърждаването ѝ като експерт в областта на окулопластичната хирургия, офталмоонкологията, съдовите и дегенеративни заболявания на ретината и глаукомата.

Участва като член на Научни журита за присъждане на образователната и научна степен “доктор” и на академичните длъжности “доцент” и “професор”, както в МУ – Варна, така и в други университети в страната.

Доц. Златарова е ръководител на един инфраструктурен проект. Той е финансиран от Фонд наука на МУ- Варна 2016г. и е с работно заглавие: “Създаване на инфраструктура за лечение на социално значими заболявания на ретината с иновативни лазерни технологии”.

Тя е рецензент в международни и български научни списания – *Asia-Pacific Journal of Ophthalmology*; *Journal of IMAB*, *Scripta Scientifica Medica*, *Български офталмологичен преглед*. Рецензент е на монография и на дипломни разработки в областта на обявения конкурс.

Член е на редакционната колегия на реферираните български научните списания - *Глаукоми*; *Български офталмологичен преглед* и *Известия на Съюза на учените – Варна*.

Лични впечатления от кандидата

Познавам доц. Златарова като утвърден и авторитетен клиницист, уважаван преподавател и колега и съвременен изследовател с висок научен потенциал.

Личните ми впечатления от нея я характеризират като интелигентна, амбициозна, самовзискателна, работоспособна, прецизна, отговорна и етична в отношенията си с колегите. Тя проявява качества на иновативен и модерен, същевременно задълбочен и добросъвестен изследовател, който непрекъснато се развива и усъвършенства.

Заклучение

Кандидатът за участие в настоящия конкурс покрива напълно и надхвърля изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет – Варна за заемане на академичната длъжност „Професор”. Предоставена е актуална, оригинална и задълбочена, значителна по обем научна продукция с широк тематичен обхват, високо качество и значим практически принос.

Цялостната оценка на професионалното развитие, учебно-преподавателската активност, научните изяви и принос, изградения авторитет, организационния и експертен опит на кандидата ми дават основание да дам положително становище и убедено да предложа на членовете на Научното жури да изберат доц. д-р Зорница Иванова Златарова – Ангелова, д.м.н. за академичната длъжност „Професор” в област на висшето образование „7. Здравеопазване и спорт“, професионално направление „7.1. Медицина“, по специалност „Очни болести“, за нуждите на Катедра „Очни болести и зрителни науки” към Факултета по медицина на Медицински университет - Варна.

12. 09. 2018 г.
Гр. Варна

Член на Научно жури:

/Проф. д-р Албена Керековска, д.м./